

**MOLDOVAN ASSOCIATION
OF ICT COMPANIES**

str. Maria Cibotari, 28   Nr. de înregistrare:
MD 2012, mun. Chișinău,   MD 0056763
Republica Moldova   IDNO: 1006600034927

Tel: +373 22 887000   **BC Moldindconbank SA**
Fax: +373 22 887001   fil. Centru, Chișinău
office@ict.md   MOLMDMD2X309
Cont: 222440923

Dnei Maia SANDU
Prim-ministrul al Republicii Moldova

Copie:

Dnei Liliana NICOLAESCU-ONOFREI
Ministrul Educației, Culturii și Cercetării

Dnei Natalia GAVRILIȚĂ
Ministrul Finanțelor

Consiliului Economic al Primului Ministru
Grupul de lucru nr. 6 (GL6)

Chișinău, 10.07.2019

Asociația Națională a Companiilor din Domeniul Tehnologiilor Informaționale și al Comunicațiilor (în continuare ATIC) a analizat proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la planurile (comanda de stat) de pregătire a cadrelor pe specialități și domenii generale de studii în instituțiile de învățământ superior și proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la planurile (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate pe meserii, specialități în instituțiile de învățământ profesional tehnic pentru anul de studii 2019-2020 și Vă informează următoarele:

În vederea pregătirii cadrelor de calificare înaltă conform necesităților economiei de piață, ATIC intervine cu solicitarea de a mări esențial (**de la 650 la 1000 pentru studii superioare de licență (ciclul I) și de la 241 la 500 pentru studii profesionale tehnice postsecundar și postsecundar nonterțiar**) numărul de locuri în instituțiile de învățământ la specialitățile TIC finanțate de la buget reieșind din următoarele argumente:

1. Sectorul TIC este un domeniu strategic pentru Republica Moldova, fiind și cel mai bine plătit sector. Astfel în conformitate cu Raportul Anual 2018 a Parcului pentru tehnologia informației "Moldova IT Park", salariul mediu în cadrul parcului a crescut cu 26,9% de la începutul anului 2018, iar în trimestrul IV, a fost înregistrată o creștere semnificativă echivalându-se în medie cu 27 000 de lei,¹ astfel salariul în sectorul TIC variază de la 600 la

¹ https://moldovaitpark.md/wp-content/uploads/2019/05/Raport_Moldova_IT_Park-2018_final.pdf

5000 USD.² Cu toate acestea, doar 6% dintre absolvenții din Moldova au studii în domeniul științelor matematice și calculatoare, iar alte 13% - în inginerie. Numărul de absolvenți de la facultățile IT este foarte redus comparativ cu necesitățile pieței actuale. După cum indică Raportul IDC, doar în anul 2018 piața serviciilor IT are o valoare estimativă de 154,40 mil. USD, 33,50 mil. USD.³ Este important de menționat faptul că exportul serviciilor IT doar a companiilor rezidente a MOLDOVA IT PARK pentru anul 2018 au constituit 110 milioane EURO.

Astfel, importanța Statului în dezvoltarea sectorului TIC sunt exteriorizate și prin:

- Strategia Moldova Digitală 2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.857 din 31.10.2013,
- Legea Nr.77 din 21.04.2016 cu privire la parcurile pentru tehnologia informației,
- Hotărârea Guvernului nr. 1144 din 20.12.2018 cu privire la crearea parcului pentru tehnologia informației „Moldova IT Park”,
- Legea nr.200 din 16.07.2010 privind regimul străinilor în RM (care favorizează acordarea dreptului de ședere persoanelor cu funcții de conducere din cadrul unei persoane juridice cu activități în domeniul tehnologiei informației și specialiștilor în domeniul tehnologiei informației),
- Legea nr.180 din 10.07.2008 cu privire la migrația de muncă (care prevede lista ocupațiilor prioritare pentru care nu este nevoie de obținut dreptul la muncă),
- Hotărârea Guvernului nr. 115 din 31.05.2018 cu privire la aprobarea Listei ocupațiilor prioritare (din 127 profesii 72 profesii, ceea ce constituie 56,7%, sunt din domeniul IT).

2. Lipsa acută a cadrelor din domeniul ICT. Conform studiului analitic privind competențele în Moldova "Competențele lipsă pentru locurile de muncă" și "Evaluarea cererii de competențe pentru locurile de muncă în sectorul privat", elaborat de către Banca Mondială din Noiembrie 2017, firmele medii și mari sunt afectate puternic de deficit de cadre, astfel încât, sectorul TIC duce lipsă de peste 20% de dezvoltatori de programe. Acest fapt este confirmat și de un alt studiu – "Evaluarea cererii de competențe în sectorul privat și disponibilitatea acestuia de a crea un ecosistem de competențe bazat pe cerere în Moldova. Magenta Consulting. 2017".

Lipsa specialiștilor în domeniul TIC se demonstrează și prin aprobarea Hotărârii Guvernului nr. 115 din 31.05.2018 cu privire la aprobarea Listei ocupațiilor prioritare, astfel încât, 56,7% din lista ocupațiilor sunt din domeniul TIC. La fel, s-a ajuns la o astfel de situație critică, încât Statul a modificat legislația oferind companiilor facilități de a angaja persoane străine specialiști în domeniul TIC și cu dreptul simplificat de a obține permis de ședere până la 4 ani prin intermediul legii privind parcurile IT.

² http://ict.md/files/documents/IDC_Report_Moldova_2019.pdf

³ http://ict.md/files/documents/IDC_Report_Moldova_2019.pdf

str. Maria Cibotari, 28 Nr. de înregistrare:
MD 2012, mun. Chișinău, MD 0056763
Republica Moldova IDNO: 1006600034927

Tel: +373 22 887000 **BC Moldindconbank SA**
Fax: +373 22 887001 fil. Centru, Chișinău
office@ict.md MOLDMD2X309
Cont: 222440923

De asemenea, conform datelor recepționate de la Ministerul Educației al RM, numărul absolvenților la specialități IT ciclul licență a fost după cum urmează:

Anul 2015: **673**

Anul 2016: **648**

Anul 2017: **598**

Anul 2018: **637**

Prin urmare, la numărul de companii care în prezent sunt rezidente a MOLDOVA IT PARK (458 companii) îi revin câte 1,39 de absolvenți.

3. Sectorul TIC reprezintă o posibilitate reală de asigurare a creșterii economice a Republicii Moldova. Pentru dezvoltarea acestui segment al economiei naționale există un șir de premise: infrastructură modernă de comunicații electronice, legislație favorabilă pentru dezvoltarea companiilor în domeniul TIC și crearea locurilor de muncă bine plătite, inclusiv folosindu-se de facilități fiscale rezultate din crearea "MOLDOVA IT PARK" și care contribuie direct și semnificativ la bugetul de stat, conexiune la piețele comune din Uniunea Europeană și CSI, determinare pentru îmbunătățirea continuă a mediului de afaceri și a facilităților pentru industria IT.

4. Suma investițiilor în anii 2017-2018 în proiecte de dezvoltare a capitalului uman IT au constituit minim 2 mln USD/an prin proiecte de genul Tekwill, crearea rețelei RoboClub, susținerea instituțiilor vocațional tehnice, etc. Suportul Donatorilor străini pentru dezvoltarea sectorului IT este în continuă creștere, anual fiind dotate instituții de învățământ cu echipamente moderne și programe adaptate la cerințele pieței. În următorii ani, investițiile în dezvoltarea sectorului TIC se preconizează a crește până la 100 mln USD pentru 4-5 ani.

5. Ponderea sectorul TIC în PIB-ul al Republicii Moldova este de circa 7 %, iar exporturile serviciilor IT au crescut cu 56% în 2017 față de 2018, ajungând la 116 mln USD. Este important de menționat faptul că exportul serviciilor IT doar a companiilor rezidente a MOLDOVA IT PARK care la data de 10.05.2018 constituia 170, este de 96 milioane dolari SUA. Conform datelor statistice, în Moldova doar în Moldova IT Park sunt înregistrate la moment 458 companii rezidente. Doar în Parc companiile membre au înregistrat în anul 2018 în jur de 8000 de angajați, iar venitul prognozat de către companiile din Parc a fost depășit cu 27% în anul 2018. De asemenea, se estimează ca în anul 2019, valoarea totală a exporturilor de servicii IT ale Moldovei să ajungă la ~ 200 milioane de dolari SUA, ceea ce este realizat cu practic doar 9,000 specialiști IT în total, demonstrând o valoare adăugată sporită a sectorului comparativ cu celelalte industrii și sectoare. La moment sunt în medie 12 000 de specialiști în domeniul IT.

6. Adaptarea domeniilor de formare la cerințele celei de a 4-a revoluții industriale. Pentru a face față competiției într-o economie digitală Moldova are nevoie să-și alinieze

realitățile la tendințele mondiale. Ținem să menționăm că instituțiile Uniunii europene la inițiativa Comisiei Europene la sfârșitul lunii Noiembrie 2016, a dispus revizuirea a strategiei „Investing in Europe's Youth”⁴, în special în domeniul educației, prin dezvoltarea aptitudinilor IT și STEM.⁵ Mai mult ca atât, conform Studiului ”Digitalizare și lucru în Moldova” din aprilie 2018 efectuat de Banca Mondială, indexul de dezvoltare a sectorului ICT pentru Moldova este de 5,75 (poziția 68) în timp ce în Europa indexul respectiv este de 7,35.

7. Exemplul țării vecine, lipsa specialiștilor IT de pe piața muncii din România a determinat subvenționarea locurilor fără taxă, doar în Universitatea Transilvania, numărul de locuri pentru 2017 pentru Facultatea de Inginerie Electrică și Știința Calculatoarelor, a fost de 465, dintre care 319 au fost finanțate de stat. Această cifră fiind aproape egală cu numărul de locuri acordate de către Guvernul Republicii Moldova pe țară. De asemenea, conform Hotărârii de Guvern nr.131/2018, Guvernul României a aprobat 5 000 locuri - licență, 4 600 locuri – master, pentru domeniile prioritare de dezvoltare în care se regăsește Tehnologia Informației și a Comunicațiilor.

8. Un studiu lansat recent de către Universitatea Oxford demonstrează că în următorii 20 de ani, 54% din profesii pe continentul European vor dispărea, fiind automatizate (printre acestea se numără profesia de contabil, cu o rată de 94% de dispariție). În același timp, cererea pentru profesii precum Software Developer, va crește cu 13% până în 2024, cu o medie salarială de 106,860 de Dolari SUA pe an.

În concluzie, Moldova pledează pentru o infrastructură competitivă, doar că lipsa capitalului uman în domeniul TIC este principalul impediment pentru dezvoltarea economică a acesteia. Prin urmare reiterăm solicitarea de a **mări semnificativ (de la 650 la 1000 pentru studii superioare de licență (ciclul I) și de la 241 la 500 pentru studii profesionale tehnice postsecundar și postsecundar nonterțiar) numărul de locuri în instituțiile de învățământ la specialitățile TIC finanțate la bugetul de Stat.**

Atenționăm că în anul 2018, la indicația Primului Ministru redirectionarea a fost posibilă, astfel locurile bugetare neacoperite la alte specialități au fost redirectionate pentru specialitățile sectorului TIC. Astfel, pentru anul de studii 2018-2019 numărul locurilor bugetare pentru sectorul TIC nu s-a limitat la numărul indicat de 450 și pretinsa majorare comparativ cu anul trecut nu a avut loc în măsura indicată în Nota Informativă. Acest fapt demonstrează în mod adițional atât interesul studenților, precum și necesitatea extinderii numărului locurilor bugetare.

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=COM:2016:940:FIN&from=FR>

⁵ <http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

**MOLDOVAN ASSOCIATION
OF ICT COMPANIES**

str. Maria Cibotari, 28 Nr. de înregistrare:
MD 2012, mun. Chișinău, MD 0056763
Republica Moldova IDNO: 1006600034927

Tel: +373 22 887000 **BC Moldindconbank SA**
Fax: +373 22 887001 fil. Centru, Chișinău
office@ict.md MOLDM2X309
Cont: 222440923

Adițional, solicităm să analizați posibilitatea modificării pct.2, alin.5 atât al Hotărârii de Guvern cu privire la planurile (comanda de stat) de pregătire a cadrelor pe specialități „și domenii generale de studii în instituțiile de învățământ superior și proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la planurile (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate pe meserii, specialități în instituțiile de învățământ profesional tehnic pentru anul de studii 2019-2020 care sună în felul următor: ”utilizarea alocațiilor din bugetul de stat doar pentru pregătirea cadrelor de specialitate cu finanțare bugetară (comanda de stat), fiind interzisă redirecționarea acestora pentru pregătirea cadrelor care își fac studiile pe bază de contract.”

Astfel, considerăm binevenită posibilitatea modificării reglementării respective în sensul de a permite Administrației instituțiilor de învățământ să redirecționeze alocațiile din bugetul de stat pentru pregătirea cadrelor în sectoarele strategice, cum ar fi sectorul TIC. Este de menționat faptul că redirecționarea urmează să se efectueze doar în cazul în care la o anumită specialitate au parvenit mai puține solicitări decât a fost indicată în comanda de stat. Prin urmare, este recomandabilă redistribuirea locurilor bugetate, prin corelarea cu strategiile naționale, cerințele pieței muncii și cerințele economice de dezvoltare a Republicii Moldova.

Pentru orice detalii suplimentare, rămânem la dispoziția Dvs.

În speranța unui răspuns pozitiv în susținerea domeniului TIC, vă mulțumim anticipat.

Cu respect,

Marina Bzovii
Director Executiv,
Asociația Națională Companiilor din Domeniul TIC

